

Deelgemeente Noord

Elke maand belicht het Gemeentearchief Rotterdam op deze plek (de historie van) een deelgemeente. Deze keer deelgemeente Noord.

Deelgemeente Noord, met ca. 50.000 inwoners, bestaat uit zes wijken - Agniesebuurt, Provenierswijk, Bergpolder, Blijdorp/Blijdorpsepolder, Liskwartier en Oude Noorden. De wijken werden tussen 1850 en 1940 gebouwd om de overvolle binnenstad te ontlasten. Nu kennen ze een grote diversiteit qua bevolkingsamenstelling, bewoning en infrastructuur.

De Provenierswijk, ca. 4.500 bewoners, dankt zijn naam aan het Proveniershuis, dat aan de Rotterdamse Schie stond, nu Schiekade. Het leprooshuis lag destijds buiten de stad. Mensen besmet met lepra wilde men niet in de stad. In 1898 werd het Proveniershuis afgebroken voor de aanleg van de Provenierssingel en de Proveniersstraat. De Spoorsingel vormde de scheiding tussen de middenklasse en de arbeiders. De fraaie Spoorsingel en Provenierssingel zorgen nu samen met allerlei eetgelegenheden voor een aantrekkelijke wijk.

Weinig groen

Met ruim 4.000 inwoners is de Agniesebuurt de kleinste wijk, het Oude Noorden met 18.000 de grootste. De Agniesebuurt werd tussen 1850 en 1940 gebouwd, het Oude Noorden tussen 1877 en 1935. Om mensen te huisvesten die met de aanleg van de Nieuwe Waterweg in Rotterdam bleven wonen, kreeg het Oude Noorden een dichte bebouwing met weinig groen. Wel zijn er verschillende pleinen. Door slecht huizenonderhoud ontstonden in de jaren vijftig en zestig problemen in de beide wijken, waaruit in de jaren zeventig het stadsvernieuwingsproject voortvloeide. Ook de komst van immigranten vroeg om een nieuwe aanpak. Op de 'Noorderboulevard' zijn veel multiculturele winkels te vinden. Veiligheid en leefbaarheid zijn nu sleutelwoorden in de wijken. Beeldbepalend in het Oude Noorden is de penitentiaire inrichting, in de Agniesebuurt is dat het enorme Techniconcomplex als onderdeel van het ROC Zadkine (10.000 leerlingen), waarin ook Jeugdtheater Hofplein is ondergebracht. Rustpunt is het Vrouwe Groenevelt's Liefdegesticht aan de Vijverhofstraat. Ook het oude Heliport, nu een woongebied met de bijnaam 'Klein Volendam', en het Gemeentearchief Rotterdam behoren tot de wijk. De Agniesebuurt wordt doorsneden door de in 1908 geopende Hofplein-spoorlijn. Er zijn plannen om het monumentale complex met de karakteristieke 'hofbogen' een nieuwe bestemming te geven.

Hofpleinlijn

De Hofpleinlijn vormt de grens tussen het Liskwartier en de Bergpolder, waarvan het grondgebied tot 1904 tot Hillegersberg behoorde. De bouw van Liskwartier, bedoeld voor de middenstander, was omstreeks 1940 afgerond. In de wijk, nu 7.000 inwoners, lagen het Eudokiaziekenhuis en het Bergwegziekenhuis. Na fusie en verhuizing werden de gebouwen afgebroken. De Bergsingelkerk (1913) werd in 2000 gemeentelijk monument. Tegenover de kerk ligt de Islamitische Universiteit Rotterdam. Ook Liskwartier werd na jaren van achterstand gerenoveerd en er verrees nieuwbouw. Bergpolder, bedoeld voor arbeider en middenstand, werd tussen 1930 en 1935 aangelegd. Nu telt de wijk bijna 7.500 inwoners van verschillende nationaliteit. Het meest bekend is de Bergpolderflat (1933/1934), de eerste galerijflat in Nederland. Dit rijksmonument werd opgetrokken in de stijl van de Nieuwe Zakelijkheid. Van 1934 tot 1994 was het Sophia Kinderziekenhuis in de wijk gevestigd.

Tegelijkertijd met de Bergpolder werd ook de Blijdorppolder, die tot 1903 tot Overschie behoorde, volgebouwd, maar dan met duurdere huizen. Stadswijk Blijdorp, ca. 9.500 inwoners, verrees tussen 1931 en 1940 op bagger afkomstig uit de haven. De Statensingel en het Vroesepark zijn er groene zones. Het monumentale in Nieuwe Zakelijkheidstijl wooncomplex 'De Eendracht' is een rijksmonument, maar Diergaard Blijdorp is natuurlijk attractie nummer één.

Deelgemeenten

Rotterdam kent dertien deelgemeenten en Rozenburg wordt naar alle waarschijnlijkheid in maart 2010 de veertiende. Een deelgemeente, ingesteld door de gemeenteraad, is het laagste bestuursorgaan in een gemeente. Ze heeft meestal een eigen volksvertegenwoordiging, de deelraad, en een dagelijks bestuur. Elke deelgemeente bestaat uit verschillende wijken, behalve Pernis, die een zogenaamde 'status aparte' heeft. In Nederland kent ook Amsterdam het deelgemeentestelsel. Meer informatie op www.deelgemeenten.rotterdam.nl